

CARACTERISTICA JURIDICO-PENALĂ A INFRAȚIUNII DE LUARE DE MITĂ POTRIVIT LEGISLAȚIEI PENALE A ROMÂNIEI

Alexei BARBANEAGRA

Republica Moldova, Chișinău
Universitatea de Stat din Moldova
profesor universitar, doctor habilitat
ORCID: 0000-0002-3914-2458
email: alexei_barbaneagra@gmail.com

Petru BOLOS

Republica Moldova, Chișinău
Universitatea de Stat din Moldova
doctorand
ORCID: 0000-0003-0603-268X
email: bolospetru@gmail.com

Corupția reprezintă o gravă amenințare pentru statul de drept, pentru supremația dreptului, echității sociale și a justiției. Importanța cunoașterii fenomenului corupției nu mai trebuie demonstrată. Urmând logica juridică prin prisma doctrinară și analizând opiniile unor prestigioși autori din literatura de specialitate română, constatăm o preocupare asiduă asupra cercetării normelor reglementate sau mai puțin reglementate în domeniul juridic, raportate la viața socială pe care legea penală, prin instituțiile ei, are menirea de a o apăra și proteja de încălcările, abuzurile, sfidările dezavuate de societate. Infrațiunea de luare de mită este atribuită numai funcționarilor din instituțiile publice și din instituțiile private, care au fost angajați să presteze un serviciu către populație sau către o altă instituție, ceea ce ne face să deducem că una dintre condițiile preexistente infrațiunii de luare de mită este condiția existenței unui funcționar care este dispus să își încalce atribuțiile de serviciu, dar și o acțiune infracțională de solicitare, acceptare sau primire a mitei. O altă situație premisă este dată de instituția și structura statului, a persoanei jurice și a structurilor organizatorice care conferă atribuții de serviciu funcționarului care își desfășoară activitatea în cadrul respectivei instituții.

Cuvinte-cheie: corupție, luare de mită, subiect activ, latura obiectivă, latura subiectivă.

THE LEGAL-CRIMINAL CHARACTERISTICS OF THE CRIME OF BRIBERY ACCORDING TO THE CRIMINAL LAW OF ROMANIA

Corruption is a serious threat to the rule of law, social equity and justice. The importance of knowing the phenomenon of corruption no longer needs to be demonstrated. Following the legal logic through the doctrinal prism and analyzing the opinions of some prestigious authors from the Romanian specialized literature, we find an assiduous preoccupation on the research of the regulated or less regulated norms in the legal field, related to the social life that the criminal law, through its institutions. to protect it from the violations, abuses, defiances disavowed by society. The crime of bribery is attributed only to officials of public and private institutions who have been employed to provide a service to the public or to another institution, which leads us to infer that one of the pre-existing conditions for the crime of bribery is the condition of the existence of an official who is willing to violate his duti-

es, but also a criminal action of requesting, accepting or receiving bribe. Another premised situation is given by the institution and the structure of the state, of the legal person and of the organizational structures that confer service attributions to the civil servant who carries out his activity within the respective institution.

Keywords: *corruption, bribery, active subject, objective side, subjective side*

CARACTÉRISTIQUE JURIDIQUE-PÉNALE DE L'INFRACTION PÉNALE SELON LA LÉGISLATION PÉNALE DE LA ROUMANIE

La corruption représente une grave menace pour l'État de droit, la suprématie du droit, l'équité sociale et la justice. L'importance de connaître le phénomène de la corruption n'est plus à démontrer. En suivant la logique juridique à travers le prisme doctrinal et en analysant les opinions de certains auteurs prestigieux de la littérature spécialisée roumaine, nous trouvons une préoccupation assidue pour la recherche des normes réglementées ou moins réglementées dans le domaine juridique, liées à la vie sociale que le criminel le droit, à travers ses institutions, est censé le défendre et le protéger des violations, des abus, des défiances désapprouvées par la société. Le délit de corruption n'est imputé qu'aux fonctionnaires des institutions publiques et des institutions privées, qui ont été embauchés pour fournir un service à la population ou à une autre institution, ce qui nous amène à déduire que l'une des conditions préexistantes au délit de corruption est la condition d'existence d'un fonctionnaire disposé à violer ses devoirs, mais aussi une action pénale consistant à demander, accepter ou recevoir un pot-de-vin. Une autre situation préalable est donnée par l'institution et la structure de l'État, de la personne morale et des structures organisationnelles qui confèrent des fonctions de service au fonctionnaire qui exerce son activité au sein de l'institution respective.

Mots-clés : *corruption, pots-de-vin, sujet actif, côté objectif, côté subjectif*

УГОЛОВНО-ПРАВОВАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ПРЕСТУПНОГО ДЕЯНИЯ - ВЗЯТОЧНИЧЕСТВА В УГОЛОВНОМ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВЕ РУМЫНИИ

Коррупция представляет собой серьезную угрозу верховенству закона, праву, равенству и социальной справедливости. Актуальность данного феномена более не требует подтверждений. Проанализировав мнения авторитетных авторов румынской специализированной литературы и следуя правовой логике, сквозь доктринальную призму, обнаружена целеустремленность в исследовании регламентированных или менее регламентированных норм в правовом поле, связанных с общественными отношениями, где уголовное право, посредством своих институтов призвано защищать и ограждать граждан от нарушений, злоупотреблений и неповиновений. Отличительной чертой взяточничества является то, что взяточполучатель всегда наделен определенными должностными полномочиями в государственных либо частных учреждениях, ангажированный для оказания услуг населению/госучреждениям. Из этого следует, что одним из ранее существовавших условий преступления взяточничества, является наличие должностного лица, готового нарушить свои обязанности, а также факт преступного деяния - на требование, согласие и получение взятки.

Следующее требование, задается институтом и структурой государства, юридическим лицом и организационными структурами, наделяющие служебными полномочиями госслужащего, осуществляющего свою деятельность в рамках соответствующего учреждения.

Ключевые слова: *коррупция, взяточничество, активный субъект, объективная сторона, субъектная сторона.*

Introducere

Etimologia termenului *mită* își află rădăcinile, potrivit *Dicționarului latin-român*, în verbul latin „mitto (*mittere, misi, missum*)”¹ care are în traducere și semnificația de „a omite, a păstra sub tăcere, a pune pe cineva într-o anumită situație, a (se) angaja în ceva”, având legătură cu adjectivul „*mitis* – indulgent, moderat, suportabil” - și cu adverbul „*mite* – cu blândețe, ușor” și cu expresia „*mitius ferre aliquid* = a suporta mai ușor”. Justificarea acestei expresii este datorată faptului că, într-o modelare continuată în timp, cuvântul *mită* face referire la rezultatul acțiunii de a face maleabile condițiile unei proceduri spre a deveni suportabilă pentru cel care are năzuința de a realiza un obiectiv prinocolirea anumitor cerințe, care îi sunt impuse de lege, în realizarea solicitării sale.

În dreptul penal există două procedee de incriminare a infracțiunii de mituire: 1) incriminarea unilaterală, în care este incriminată doar săvârșirea faptei de luare de mită, mituitorul fiind considerat participant la săvârșirea faptei; 2) incriminarea bilaterală (cea a dublei incriminări), în care este incriminată atât săvârșirea faptei de primire de mită, cât și săvârșirea faptei de dare de mită.

După cum se subliniază în literatura de specialitate, „actualul CP român a adoptat sistemul bilateral, potrivit căruia reglementează atât luarea de mită, ca infracțiune mai gravă, cât și darea de mită”².

Obiectul infracțiunii de luare de mită

Obiectul juridic al infracțiunii de luare de mită are două componente: obiectul juridic special și obiectul material. În ceea ce privește obiectul juridic al infracțiunii de luare de mită, în mod unanim, în doctrină³ se reliefează că obiectul juridic generic

al infracțiunilor de corupție și de serviciu este constituit din ansamblul relațiilor sociale care se formează obiectul juridic comun al tuturor infracțiunilor care aduc atingere activităților de serviciu a funcționarilor publici⁴, activități care se desfășoară în legătură cu buna derulare în realizarea activității de serviciu, care implică îndeplinirea îndatoririlor de serviciu în mod onest, în mod generic obiectul unei infracțiuni îl constituie „valoarea socială și relațiile sociale create în jurul acestei valori, care sunt periclitare ori vătămate prin fapta infracțională. Prin infracțiune se vatămă ori se periclitează o valoare socială ocrotită printr-o normă de drept penal. Ocrotirea acestei valori sociale prin normele dreptului penal, conferă obiectului infracțiunii caracterul de obiect juridic”⁵.

Obiect juridic special

Obiectul juridic special al infracțiunii de luare de mită constă în relațiile sociale referitoare la buna desfășurare a activității de serviciu a unităților publice⁶, a liber profesioniștilor ori a altor persoane juridice⁷, a căror normală formare, desfășurare și dezvoltare nu ar fi posibilă fără a asigura exercitarea cu cinste, probitate și corectitudine a atribuțiilor de serviciu a funcționarilor publici sau de către alți funcționari a îndatoririlor profesionale⁸.

HOTCA, M. A.; PĂUN, C.; CHIȘ, I.; GORUNESCU, M.; DOBRINOIU, M. *Noul Cod penal comentat. Partea generală*, ediția a II-a, revăzută și adăugită. București: Editura Universul Juridic, 2014, ISBN 978-606-673-262-8, 800 p., p. 493.

⁴ DOSEANU, R. *Infracțiuni de corupție și de serviciu. Aspecte de reglementare internă și de drept comparat*. București: Editura Universul Juridic, 2018, ISBN 978-606-39-0293-2, 229 p., p.122.

⁵ MITRACHE, C. *Drept penal român. Partea generală*. Ediția a III-a revăzută și adăugită. București: Casa de editură și presă „Șansa S.R.L.”, 1997, 357 p., p. 85.

⁶ DONGOROZ, V.; SIEGFRIED, K.; OANCEA, I.; FODOR, I.; ILIESCU, N.; BULAI, C.; STĂNOIU, R. *Explicații teoretice ale Codului penal român. Partea specială*, Vol. IV, București: Editura Academiei României, 1972, p. 130.

⁷ BOROI, B. *Drept penal. Partea specială - conform noului Cod Penal*, București: Editura C. H. Beck, 2011, ISBN 978-973-115-788-7, 743 p., p.365.

⁸ PASCU, I. *Drept penal. Partea specială*. București:

¹ *Dicționar latin-român*, red. coord. Rodica OCHEȘANU, București: Editura Științifică, 1962, 959 p., p. 439.

² BODEA, R. *Drept penal. Partea specială*. București: Editura Hamangiu, 2008, ISBN 978-606-522-002-7, 720 p., pp. 395-396.

³ PASCU, IL.; DOBRINOIU, V.; TRAIAN DIMA;

Obiect material

Obiectul material al infracțiunii de luare de mită a suscitat, la rândul său, o serie de controverse în literatura de specialitate.

În acest sens, trebuie avut în vedere faptul că este posibil să se confunde obiectul mitei cu obiectul material al infracțiunii de luare de mită, însă, este necesar să se facă o distincție între ele datorită faptului că aceste constituie două noțiuni total diferite. În doctrina penală română se apreciază că această infracțiune constituie o faptă penală, periculoasă sub raport social, care se direcționează contra valorilor sociale ocrotite penal, neîndreptându-se și împotriva aspectului material al obiectului infracțiunii. Acțiunea de primejduire sau de lezare a valorii sociale se împlineste prin însăși atingerea adusă obiectului material⁹.

Subiecții infracțiunii de luare de mită

În ceea ce privește subiectul activ al infracțiunii de luare de mită, acesta este nemijlocit calificat, putând fi autor sau coautor al luării de mită, îndeplinind cerința esențială de a avea competența de a îndeplini, a nu îndeplini, a întârzia ori de a accelera îndeplinirea actului pentru care solocită/acceptă/primește mita. O altă categorie de subiecți activi ai luării de mită este constituită din complici sau instigatori, care poate fi orice persoană fizică sau juridică ce are capacitate penală.

Subiectul activ

În mod unanim, în literatura juridică se consideră că subiect activ al infracțiunii de luare de mită este calificat. Există opinii¹⁰ din doctrină care consideră că subiectul activ poate avea atât calitatea de autor, cât și calitatea de coautor printr-o participație penală care este posibilă sub toate formele.

Editura Hamangiu, 2008, 978-973-1836-64-5, 759 p., p. 383.

⁹ MITRACHE, C. *Drept penal român. Partea generală*. Ediția a III-a revăzută și adăugită. București: Casa de editură și presă „Șansa S.R.L.”, 1997, 357 p., p. 85.

¹⁰ TOADER, T. *Drept penal român. Partea specială*, București: Editura Hamangiu, 2012, ISBN 978-606-522-896-2, 555 p., pp.283-284.

În doctrină se specifică faptul că „prerogativa de putere publică constituie unul dintre elementele principale de identificare și definire a funcționarului public”¹¹, iar în jurisprudență se consideră că „în accepțiunea legii penale are calitate de funcționar public numai o persoană care acționează în cadrul unei autorități sau instituții publice, pentru o persoană juridică ori un serviciu de interes public”¹².

De asemeni, în jurisprudență se reține că „funcția publică nu este altceva decât totalitatea atribuțiilor și responsabilităților stabilite, în temeiul legii, de către autoritatea sau instituția publică în scopul realizării competențelor sale, iar interesul public este acela care implică respectarea și garantarea de către instituțiile și autoritățile publice a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanelor, recunoscute constituțional prin legislația internă ori prin tratatele internaționale la care România este parte”¹³.

Subiectul pasiv

Subiectul pasiv cuprinde două categorii: a) subiectul pasiv general: statul; b) subiectul pasiv special: autoritatea publică, instituția publică, instituția sau persoana juridică de interes public privată în cadrul căreia făptuitorul se află în exercitarea atribuțiilor de serviciu, respectiv autoritatea publică a statului străin, instanța internațională sau organizația internațională în care subiectul activ nemijlocit își exercită serviciul. Poate fi considerat subiect pasiv special și persoana constrânsă să dea mită.

Conținutul constitutiv al infracțiunii de luare de mită

Conținutul constitutiv al infracțiunii de luare de mită cuprinde latura obiectivă

¹¹ DIACONESCU, H; RĂDUCANU, R. *Infracțiuni de corupție și serviciu*, București: Editura C.H. Beck, 2017, ISBN 978-606-18-0736-9, 241 p., p. 19.

¹² Î.C.C.J., Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, Decizia nr. 26/2014, publicată în Monitorul Oficial nr. 24 din 13 ianuarie 2015.

¹³ Î.C.C.J., Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, Decizia nr. 26/2014, publicată în Monitorul Oficial nr. 24 din 13 ianuarie 2015.

și latura subiectivă. Latura obiectivă este compusă din elementul material, urmarea imediată și legătura de cauzalitate. La rândul ei, latura subiectivă înglobează intenția, mobilul sau scopul.

Latura obiectivă a infracțiunii de luare de mită

Latura obiectivă a infracțiunii de luare de mită este constituită din elementul material, urmarea imediată și legătura de cauzalitate, pe care le vom analiza pe rând.

În doctrina¹⁴ română, unii autori¹⁵ au apreciat că¹⁶ „în cazul în care latura obiectivă a unei acțiuni este desemnată prin termeni generici, în care intră o sferă mai largă de activități, textul incriminator se referă numai la acele activități care nu pot constitui, prin ele însele, o altă faptă penală. În acest caz, nu ne aflăm în prezența unei infracțiuni complexe, ci a unei infracțiuni simple”¹⁷.

Element material

Elementul material al infracțiunii de luare de mită constă în a) pretinderea de bani sau alte foloase prin formularea unei pretenții directe sau indirecte care să fie sub formă de bani sau alte foloase; primirea de bani sau alte foloase înmânate direct sau indirect de către mituitor; c) acceptarea promisiunii de bani sau alte foloase în urma unui acord explicit, în mod direct sau indirect, al făptuitorului de a accepta oferta de mită; d) nerespectarea promisiunii de

mită care poate fi sub bani sau alte foloase, prin lipsa oricărei reacții categorice și explicate de refuz a ofertei de mituire.

Primirea unei sume de bani sau a unor foloase cu titlu de mită este un act material care implică o dobândire de foloase care nu se cuvin funcționarului. O primă modalitate de săvârșire a elementului material al laturii obiective a infracțiunii de luare de mită indicată în norma de interdicție se referă la acțiunea de pretindere de bani sau alte foloase care nu i se cuvin subiectului, care are aceeași valoare cu formularea unei cereri clare sau a unei exigențe. Nu se impune ca această cerere a funcționarului să fie și realizată. Acțiunea de pretindere a mitei poate fi manifestată prin cuvinte, gesturi, sugestii ori și în scris, putând fi manifestată în mod expres sau aluziv.

O a doua modalitate de săvârșire a elementului material al laturii obiective a infracțiunii de luare de mită consemnată în norma de drept penal, se realizează prin acțiunea de primire de bani sau alte foloase, care are aceeași valoare cu înmânarea în mod efectiv, către subiectul activ a infracțiunii de luare de mită, a foloaselor care nu i se cuvin. În această situație, inițiativa de primire de mită nu mai aparține funcționarului, ci persoanei care dă mita., acțiune care se poate concretiza atât în mod direct între persoana care corupe și funcționar care ia mita, cât și în mod indirect prin intermediul unei alte persoane ori prin oricare alte mijloace (ex: transfer bancar, transfer de acțiuni etc.).

Modalitatea a treia de săvârșire a infracțiunii de luare de mită specificată în norma penală constă în acțiunea de acceptare de către funcționar, a banilor și foloaselor care nu i se cuvin. Inițiativa aparținând mituitorului, funcționarul fiind în situația de a accepta promisiunii de mită, nerespingându-o. În această situație, modalitatea de acceptare a promisiunii de către funcționar poate fi exprimată în mod expres sau tacit, însă trebuie să fie lipsită de echivoc.

A patra modalitate de săvârșire a elementului material al laturii obiective de luare de mită prevăzută în norma penală se referă la nerespingerea de către funcționar a

¹⁴ POP, T. *Drept penal comparat. Partea generală*, vol.II, Institutul de arte grafice „Ardealul”, Cluj, 1923, p. 606; apud Constantin Duvac, *Pluralitatea aparentă de infracțiuni*, București: Editura Universul Juridic, 2008, ISBN 978-973-127-122-4, 312 p., p.155.

¹⁵ PAPADOPOLOU, V. *Drept penal*, în *Principii de drept*, Editura Științifică, București, 1958, p. 575; apud DUVAC, C. *Pluralitatea aparentă de infracțiuni*. București: Editura Universul Juridic, 2008, ISBN 978-973-127-122-4, 312 p., p.155.

¹⁶ ZOLYNEAK, M. *Concepția unității de infracțiune în materia participăției și implicațiile ei în cazul succesiunii în timp a legilor penale*, R.R.D., nr.10/1971, pp.80-91; apud DUVAC, C. *Pluralitatea aparentă de infracțiuni*. București: Editura Universul Juridic, 2008, ISBN 978-973-127-122-4, 312 p., p.155.

¹⁷ DUVAC, C. *Pluralitatea aparentă de infracțiuni*. București: Editura Universul Juridic, 2008, ISBN 978-973-127-122-4, 312 p., p.155.

promisiunii de bani sau alte foloase. Aceasta constituie mai mult decât acceptarea neformală a promisiunii de bani sau alte foloase, constând într-o comportare pasivă a subiectului activ, are obligația de a respingere a promisiunii mituitorului.

Conform precizărilor doctrinare, „legea penală cere funcționarului o atitudine corectă, cinstită, demnă, tranșantă față de oferta de mituire, impunându-i o poziție fermă, neechivocă, clară, de respingere a acesteia. Rămânerea în expectativă a funcționarului față de oferta de mituire făcută prin promisiunea de bani sau alte foloase, este nu numai un act nedemn, ci și unul de corupție, care trebuie prevenit și pedepsit. Așezarea de către legea penală a nerespingerii promisiunii de bani sau alte foloase pe același plan cu acceptarea nu înseamnă și suprapunerea, confundarea, identificarea acestor două noțiuni (sub forma acceptării tacite) cum s-a susținut sau lăsat să se înțeleagă într-o opinie exprimată în doctrina juridică. De altfel, dacă cele două noțiuni ar fi fost identice, folosirea amândurora în redactarea legii ar fi fost inutilă, ceea ce nu este însă cazul”¹⁸.

Urmarea socialmente periculoasă

Urmarea imediată în cazul infracțiunii de luare de mită constă în starea de pericol abstract pentru buna derulare a relațiilor de serviciu în cadrul instituțiilor prevăzute în conținutul art. 175 C.pen., al persoanelor juridice de drept privat, al autorităților publice ale statului străin, al unei instanțe internaționale.

În plan secund, urmarea imediată constă în „producerea unei pagube în patrimoniul unei persoane fizice sau juridice ori de vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau juridice ori îngrădirea exercitării unui drept al unei persoane sau crearea pentru aceasta a unei situații de inferioritate pe temei de discriminare”¹⁹.

¹⁸ DIACONESCU, H. *Infracțiunile de corupție și cele asimilate sau în legătură cu acestea*. București: Editura All Beck, 2004, ISBN 973-655-568-2, 592 p., pp. 33-34.

¹⁹ DOSEANU, R. *Infracțiuni de corupție și de servi-*

Legătura de cauzalitate

Legătura de cauzalitate în cazul infracțiunii de luare de mită rezultă din materialitatea faptei, nefiind necesar să fie dovedită. În doctrină se consideră că „legătura de cauzalitate între acțiunea sau inacțiunea incriminată și urmarea imediată trebuie să existe și rezultă *ex re*. Atunci când luarea de mită este realizată prin constrângere, legătura de cauzalitate între acțiunea sau inacțiunea comisă de făptuitor și paguba pricinuită mituitorului trebuie să fie dovedită”²⁰.

Ca element constitutiv al laturii obiective al infracțiunii îl reprezintă legătura de cauzalitate dintre acțiunea ori inacțiunea făptuitorului și urmarea imediată. „Această legătură de cauzalitate reprezintă liantul între elementul material (cauza) și urmarea imediată (efectul) cerut de lege pentru existența infracțiunii. Cu alte cuvinte, existența infracțiunii este condiționată de legătura de cauzalitate dintre actul de conduită interzis și urmarea imediată socialmente periculoasă prevăzută de lege”²¹.

Latura subiectivă a infracțiunii de luare de mită

Infracțiunea de luare de mită are o latură subiectivă care este constituită din intenția directă, din scopul săvârșirii faptei de luare de mită, care constă în îndeplinirea, neîndeplinirea, întârzierea ori accelerarea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle de serviciu ale funcționarului.

Doctrina a generat o opinie în legătură cu intenția cu care se săvârșește această infracțiune: „Din punct de vedere subiectiv, infracțiunea de luare de mită se comite cu intenție directă sau indirectă. Există două argumente pentru adăugarea în noua

ciu. Aspecte de reglementare internă și de drept comparat. București: Editura Universul Juridic, 2018, ISBN 978-606-39-0293-2, 229 p., p.105.

²⁰ DIACONESCU, Gh.; DUVAC, C. *Tratat de drept penal. Partea specială*. București: Editura C.H. Beck, 2009, ISBN 978-973-115-541-8, 1158 p., p. 455.

²¹ MITRACHE, C. *Drept penal român. Partea generală. Ediția a III-a revăzută și adăugită*. București: Casa de editură și presă „Șansa S.R.L.”, 1997, 357 p., p. 92 – 93.

reglementare a intenției indirecte ca formă a vinovăției: în primul rând, înlocuirea scopului din reglementarea anterioară cu sintagma „în legătură cu” în actualul Cod penal, iar în al doilea rând, absorbirea în noua reglementare a luării de mită a infracțiunii de primire de foloase necuvenite din vechea reglementare, infracțiune care se săvârșea atât cu intenție directă, cât și cu intenție indirectă”²², argument pe care îl apreciem că surprinde contiguitatea cu vechea reglementare a infracțiunii de primire a foloaselor necuvenite.

În jurisprudență²³ se arată că „Sub aspect subiectiv, inculpatul a acționat cu intenție directă. El și-a dat seama că nu este îndreptățit la primirea unor sume de bani în scopul îndeplinirii atribuțiilor de serviciu pe care le cunoștea, știa și că avea obligația legală de a refuza primirea oricărei promisiuni în acest sens. Acționând în sens contrar obligațiilor sale, urmărind scopul primirii banilor și a celorlalte bunuri, el și-a dat seama că prin faptele sale aduce atingere relațiilor sociale privind corecta desfășurare a relațiilor de serviciu și prejudiciază interesele pacientului său, urmare pe care a dorit-o”.

Forma de vinovăție care caracterizează această infracțiune este intenția directă, calificată ca scop. Scopul orevăzut în norma de incriminare are sensul de finalitate și nu de rezultat. Prin urmare, pentru consumarea infracțiunii va fi suficient ca el să fi fost urmărit și nu realizat”²⁴.

²² DOBRINOIU, V. *Infracțiuni de corupție*. În: DOBRINOIU, V.; GORUNESCU, M.; DOBRINOIU, M.; PASCU, I.; CHIȘ, I.; PĂUN, C.; NEAGU, N.; CONSTANTIN SINESCU, M. *Noul Cod penal comentat. Partea specială, ediția a III-a, revăzută și adăugită*. București: Editura Universul Juridic, 2016, ISBN 9786066737852, 1210 p., p.523.

²³ Tribunalul Timiș, Hotărârea 141 din 02.09.2018. <http://portal.just.ro/30/Lists/Jurisprudenta/DispForm.aspx?ID=7> accesat la 11.01.2022.

²⁴ DIACONESCU, Gh.; DUVAC, C. *Tratat de drept penal. Partea specială*. București: Editura C.H. Beck, 2009, ISBN 978-973-115-541-8, 1158 p., p.455.

Forme, modalități și sancțiuni în cazul infracțiunii de luare de mită

Formele infracțiunii de luare de mită constau în acte consumate compuse din tipul de consumare a faptelor: fapte consumate și fapte epuizate. Fapta consumată este fapta care este comisă în momentul pretinderii, primirii, acceptării promisiunii de bani ori de alte foloase, care are loc în vederea îndeplinirii, neîndeplinirii, accelerării ori întârzierii efectuării unui act în legătură cu atribuțiile sale de serviciu. Fapta epuizată este fapta funcționarului de primire de mită care poate fi săvârșită în formă continuată, epuizându-se după efectuarea unui act de executare, constituind o unitate legală. Nu sunt posibile actele pregătitoare și nici tentativa, NCP neincriminând actele preparatorii sau tentativa ca forme infracționale. Pe lângă varianta tip, infracțiunea de luare de mită poate avea și o variantă agravantă ori o variantă atenuantă.

Varianta agravantă este considerată atunci când infracțiunea de luare de mită este comisă de o persoană care îndeplinește o funcție de demnitate publică, sau care îndeplinește funcția de magistrat sau funcția de organ de cercetare penală, ori care îndeplinește funcții de constatare și de sancționare a contravențiilor, sau persoanele care, pe baza unui acord de arbitraj, sunt chemate să pronunțe o hotărâre cu privire la un litigiu ce le este dat spre soluționare de către părțile la acest acord, indiferent dacă procedura arbitrală se desfășoară în baza legii române ori în baza unei alte legi, conform art. 7 alin. (1) teza II din Legea nr. 78/2000.

Elementul de noutate al NCPR cu privire la funcționarii publici care răspund pentru infracțiunea de luare de mită, este inclus în dispozițiile art. 293 NCPR, prin care se prevede că și persoanele care, în baza unui acord de arbitraj, sunt chemate să pronunțe o hotărâre cu privire la un litigiu care le este încredințat spre soluționare de către părțile la acest acord, indiferent dacă procedura arbitrală se desfășoară în baza legii române ori în baza altei legi, răspund pentru infracțiunile de luare sau dare de mită.

Varianta atenuantă este considerată atunci când infracțiunea de luare de mită este săvârșită de către acele persoane aflate în serviciul unei persoane fizice dintre cele prevăzute în conținutul art. 175 alin. (2) NCPR ori în cadrul oricărei persoane juridice prevăzute în art. 308 NCPR cu raportare la art. 289 NCPR, și pentru care îndeplinesc o atribuție, o însărcinare de oricare natură în serviciul acelei persoane în serviciul căreia se află în mod permanent sau temporar, cu sau fără remunerație.

Concluzii

Infracțiunea de luare de mită este fapta săvârșită de funcționarul public sau funcționarul asimilat, cu atribuții de serviciu, care săvârșește fapta de pretindere, primire, acceptare, nerefuzare a unor sume nespecifice de bani ori de alte foloase, care, în mod legal nu i se cuvin, în vederea îndeplinirii, neîndeplinirii, urgentării ori a întârzierii îndeplinirea unor acte sau fapte ce țin de atribuțiile sale de serviciu, ori în vederea săvârșirii unui act contrar acestor obligații de serviciu, indiferent dacă duce sau nu la îndeplinire promisiunea făcută mituitorului.

Luarea de mită este o infracțiune cu subiect activ nemijlocit calificat, care este un funcționar definit în sensul art. 175 NCPR. Prin evoluția, intensificarea și creșterea amplitudinii fenomenului corupției, legiuitorul a considerat că prevederile NCPR nu cuprind întreaga arie a subiecților activi ai infracțiunilor de corupție, respectiv de luare de mită, astfel încât a venit în completarea acestor prevederi, extinzându-se sfera subiecților activi ai infracțiunii de luare de mită prin adăugarea altor subiecți activi în conținutul art. 1, al Legii nr. 78/2000 cu privire la prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție.

Elementul material al laturii obiective a infracțiunii de luare de mită constă în îndeplinirea în mod alternativ prin cele patru modalități circumscrise normei penale,

ce se pot manifesta sub forma acțiunii, care se săvârșește prin formularea unei pretenții manifestată în mod direct sau indirect și fără nici o legătură cu disponibilitatea sau nedisponibilitatea mituitorului ori o intermediarului mitei, a unor sume de bani sau de alte foloase, ori acceptarea mitei de către făptuitor prin acordul manifestat în mod explicit ori implicit, într-un mod direct ori indirect de acceptare a ofertei de mită, ori primirea în mod direct sau indirect de bani sau alte foloase de la mituitor, dobândite de funcționar la inițiativa acestuia, în mod licit și care nu i se cuvin funcționarului, sau se poate manifesta fie sub forma inacțiunii, săvârșită prin nerespingerea promisiunii de mită.

Latura subiectivă a săvârșirii infracțiunii de luare de mită se manifestă prin forma intenției directe sau indirecte, ținând cont că făptuitorul este conștient că faptele sale de pretindere, acceptare, nerefuzare ori primire a altor foloase în vederea îndeplinirii, neîndeplinirii, urgentării, întârzierii realizării unui act cu privire la obligațiile sale de serviciu ori în vederea îndeplinirii unui act contrar acestor obligații de serviciu, vor avea drept rezultat crearea unei stări de pericol abstract pentru derularea normală a relațiilor de serviciu din cadrul unității în care își desfășoară activitatea.

În ceea ce privește mobilul, ca element al laturii subiective, care a determinat săvârșirea faptei sau scopul urmărit, un alt element al laturii subiective, care constituie reprezentarea în plan mental a rezultatului pe care îl așteaptă făptuitorul în urma săvârșirii faptei penale și care constă în rezultatul care este urmărit de făptuitor prin săvârșirea faptei tipice, aceste două elemente ale laturii subiective nu prezintă importanță în situația infracțiunii de luare de mită.

BIBLIOGRAFIE

1. BODEA, R. *Drept penal. Partea specială*. București: Editura Hamangiu, 2008, ISBN 978-606-522-002-7, 720 p., pp. 395-396.
2. BOROI, A. *Drept penal. Partea specială - conform noului Cod Penal*. București: Editura C. H. Beck, 2011, ISBN 978-973-115-788-7, 743 p., p.365.
3. DUVAC, C. *Pluralitatea aparentă de infracțiuni*. București : Editura Universul Juridic, 2008, ISBN 978-973-127-122-4, 312 p., p.155.
4. MITRACHE, C. *Drept penal român. Partea generală*. Ediția a III-a revăzută și adăugită. București: Casa de editură și presă „Șansa S.R.L.”, 1997, 357 p., p. 92 – 93.
5. Dicționar latin-român, red. coord. OCHEȘANU, R. Editura Științifică, București, 1962, 959 p., p. 439.
6. DONGOROZ, V.; SIEGFRIED, K.; OANCEA, I.; FODOR, I.; ILIESCU, N.; BULAI, C.; STĂNOIU, R. *Explicații teoretice ale Codului penal român*. Partea specială, vol. IV, Editura Academiei României, București, 1972, p. 130.
7. DOSEANU, R. *Infracțiuni de corupție și de serviciu. Aspecte de reglementare internă și de drept comparat*. București : Editura Universul Juridic, 2018, ISBN 978-606-39-0293-2, 229 p., p.122.
8. DIACONESCU, Gh.; DUVAC, C. *Tratat de drept penal. Partea specială*. București: Editura C.H. Beck, 2009, ISBN 978-973-115-541-8, 1158 p., p. 455.
9. DIACONESCU, H. *Infracțiunile de corupție și cele asimilate sau în legătură cu acestea*. București: Editura All Beck, 2004, ISBN 973-655-568-2, 592 p., pp. 33-34.
10. DIACONESCU, H.; RĂDUCANU, R. *Infracțiuni de corupție și serviciu*. București: Editura C.H. Beck, 2017, ISBN 978-606-18-0736-9, 241 p., p. 19.
11. Î.C.C.J., *Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală*, Decizia nr. 26/2014, publicată în Monitorul Oficial nr. 24 din 13 ianuarie 2015.
12. ZOLYNEAK, M. *Concepția unității de infracțiune în materia participăției și implicațiile ei în cazul succesiunii în timp a legilor penale*, R.R.D., nr.10/1971, pp.80-91; apud DUVAC, C. *Pluralitatea aparentă de infracțiuni*. București: Editura Universul Juridic, 2008, ISBN 978-973-127-122-4, 312 p., p.155.
13. MITRACHE, C. *Drept penal român. Partea generală*. Ediția a III-a revăzută și adăugită. București: Casa de editură și presă „Șansa S.R.L.”, 1997, 357 p., p. 85.
14. PASCU, I. *Drept penal. Partea specială*. București: Editura Hamangiu, 2008, 978-973-1836-64-5, 759 p., p. 383.
15. PASCU, II.; DOBRINOIU, V.; TRAIAN DIMA; HOTCA, M. A.; PĂUN, C; CHIȘ, I.; GORUNESCU, M.; DOBRINOIU, M. *Noul Cod penal comentat. Partea generală*, ediția a II-a, revăzută și adăugită. București : Editura Universul Juridic, 2014, ISBN 978-606-673-262-8, 800 p., p. 493.
16. DOSEANU, R. *Infracțiuni de corupție și de serviciu. Aspecte de reglementare internă și de drept comparat*. București: Editura Universul Juridic, 2018, ISBN 978-606-39-0293-2, 229 p., p.105.
17. TRAIAN, POP, *Drept penal comparat. Partea generală*, Vol.II, Institutul de arte grafice „Ardealul”, Cluj, 1923, p. 606; apud Constantin DUVAC, *Pluralitatea aparentă de infracțiuni*, București: Editura Universul Juridic, 2008, ISBN 978-973-127-122-4, 312 p., p.155.
18. Tribunalul Timiș, Hotărârea 141 din 02.09.2018.
<http://portal.just.ro/30/Lists/Jurisprudenta/DispForm.aspx?ID=7> accesat la 11.01.2022.

19. TUDOREL, TOADER, *Drept penal român. Partea specială*. București: Editura Hamangiu, 2012, ISBN 978-606-522-896-2, 555 p., pp.283-284.
20. DOBRINOIU, V. *Infrațiuni de corupție*. În: DOBRINOIU, V.; GORUNESCU, M.; DOBRINOIU, M.; PASCU, I.; CHIȘ, I.; PĂUN, C.; NEAGU, N.; CONSTANTIN SINESCU, M. *Noul Cod penal comentat. Partea specială*, ediția a III-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2016, ISBN 9786066737852, 1210 p., p.523.
21. PAPADOPOL, V. *Drept penal, în Principii de drept*. București, Editura Științifică, 1958, p. 575; apud DUVAC, C. *Pluralitatea aparentă de infrațiuni*. București: Editura Universul Juridic, 2008, ISBN 978-973-127-122-4, 312 p., p.155.